

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapa locală
28 februarie 2025

Clasa a IX-a

Varianta 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Lucrările în care eseul/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.**
- **Timpul de lucru: trei ore.**
- **Total: 100 de puncte.**
- **Nu se acordă puncte din oficiu.**

Citește cu atenție textele de mai jos pentru a răspunde cerințelor:

A.

„Pe drumul de care vorbim venea într-o după amiază de decembrie a anului 1950, dinspre strada Băneasa Ancuța, o ceată de vreo douăzeci de persoane, bărbați și femei, într-o coloană de câte doi. Locurile fiind, ca de obicei, pustii, numai vreo patru copii mici aruncară din mână bulgării de zăpadă cu care se jucau și priviră la neobișnuita trupă, care se îndrepta spre capătul dinspre stăvilar al străzii Rahmaninov. [...]

Deși călca serios și cu pași militari, bărbosul, care se zgribulea într-un pardesiu vechi, în stil de redingotă, cu doi nasturi înveliți în postav la spate, făcea impresia unui bonom. Obișnuit îi ziceau *Mareșalul*, fiindcă fusese o vreme mareșal la palat. Altfel, avusese gradul de general în cavalerie. Se numea Leon Cornescu și era de familia cea mai bună, rudă cu Filipeștii, Odobeștii și chiar cu casele domnitoare, dar se remarcă prin purtarea lui cordial populară. Profesa o admirație grandilocventă pentru orice om de vază, din politică sau din literatură, indiferent de origine, și mândria lui era de a dovedi în amintiri naive, pe care le publica din când în când, uzând de mari stăruințe, prin gazete, că familia sa avusese legături cu bărbații eminenți ai țării. [...]

Mai în spate, veneau un bărbat și o femeie de un aspect foarte mizeros, și anume Charles-Adolphe Vasilevs-Lascaris sau, mai simplu, Vasilescu-Lascaris și Zenaida Manu, poreclită Străchineasca. Bărbatul purta șapcă și un palton cadrilat, rezultat din întoarcerea pe dos a unei stoffe cu două fețe, iar în picioare galoși umpluți cu hârtie, puși de-a dreptul, fără ghete, și legați de labe cu șireturi ca să nu cadă. Înfățișarea lui Charles-Adolphe erala întâia vedere comună, cu ceva de impiecat. Era slab, totuși obrajii îi erau roșii și solzoși din cauza unei cuperoze ce trăda vârsta matură și un trecut de plăceri. De fapt, îi zicea Lascăr Vasilescu, fiind fiul unui Vasilescu oarecare. Numele de Charles-Adolphe îl adoptă, pe nesimțite, cu ajutorul unei mărturii, în lipsa presupusă a actului de naștere, care însă exista. Devenit Charles-Adolphe Vasilescu, transportă pe Lascăr la sfârșit sub forma de Lascaris. Cum omul cu galoși izbutise a intra în diplomatie ca secretar de legație, începu a pretinde că se trage din împăratul bizantin Jean Lascaris de la Niceea. Producea chiar unele documente genealogice din secolul XVIII, precum că un călugăr Lascaris, din Țara Românească, era urmașul sus-pomenitului împărat, nu putea însă dovedi că el însuși se trage din călugărul în chestiune. Nu mai puțin, în lumea diplomatică, satisfăcută cu sonorități, diplomatul luă obiceiul a se numi curajos Charles-Adolphe Vasilevs-Lascaris.[...] Mania lui era de a căuta mereu hârtii vechi și a importuna pe madam Valsamaki-Farfara și pe alții cu ele, cu susținerea că va putea dovedi într-o zi în chip categoric ascendența sa bizantină. Scotocea prin Arhivele Statului și la Academie și procura specialiștilor, pentru modeste onorarii, memorii și fișe. [...] Făcea chiar trafic de documente.”

George Călinescu, *Scrinul negru* (1960)

B.

„Memoria mea afectivă directă nu bate prea departe. Dimpotrivă, se împotmolește de cum încearcă să facă un pas dincolo de părinți. Pe bunicul din partea mamei, de pildă, nu l-am *apucat*: am fost cel mai mic dintre cei unsprezece nepoți ai lui. Noroc că unul dintre ei, mult mai mare decât mine, cel pe care, pare-se, l-a iubit el mai mult – vărul Adrian –, mi l-a descoperit, dedicându-i o carte minunată: *Vărul Alexandru și alte povești adevărate*. Așa am aflat că de la el a pornit totul: portretul lui genetic s-a strecurat, prin acea aleatorie șerpuire a transmisiei vieții, către cel mai mic dintre cei opt copii ai lui (adică înspre mama mea), pentru a vira apoi către mine. Vărul Adrian susține că ce a fost mai bun în familia noastră a luat această cale. Filtrată prin sângele mamei, firea lui a ajuns până la mine, pentru ca eu, la rândul-mi, să le pot trece, asemeni unui bun invizibil, fiului meu. Adică ție.

[...] Din casa vărului Adrian de la Caracal, părăsită după o sută de ani, intrată în anul care a trecut în paragină și moarte, am recuperat câteva lucruri care urcă până la el: o stranie canapea, purtând deasupra ei consola unui bufet cu intarsii*, care se afla în holul conacului de la Cezieni, ridicat de bunicul meu la începutul secolului trecut; apoi un gheridon și un jeț Biedermeier care a devenit scaunul meu de la birou. Toate, după mai bine de un secol, sunt în perfectă stare. Iar jețul, pe care acum stau la birou și scriu, îmi dă putere. În fiecare zi, când mă așez la lucru și mă las cuprins de spătarul rotunjit al scaunului pe care a stat și el, mă simt locuit de o ființă puternică, dreaptă și plină de umor. Îmi e tare bine.[...]

Dacă scriu totuși aceste pagini o fac cu credința că spiritul mamei și al bunicului meu nu trebuie să-și piardă niciodată identitatea, pentru că, în ce ne privește, n-am nici o îndoială că de fapt *ei* reprezintă Spiritul Strămoșului și că în spiritul lor merită să ne pierdem, cei din familia noastră, cu toții. [...]

Cine era acest om? Primul care mi-a vorbit despre el a fost vărul Adrian. I-a dedicat de altminteri pagini memorabile în cartea amintită. De-acolo se poate vedea cum arată gesturile unui om care, primordiale fiind, au în ele darul de a *cititori*. E o scenă în cartea vărului meu, mai degrabă o secvență cinematografică, plină de măreție. Bunicul, învățător în Cezieni – satul acela de care-ți vorbeam, de lângă Caracal –, își făcuse averea din munca lui. Duminica, pune vizitiul să înhame caii la trăsură, își lua nepotul alături și, apucând pe ulița mare a satului, pleca să-și vadă copiii la Caracal. Scena, îți spuneam, este o secvență de film. Bunicul este îmbrăcat într-un costum de buret, de culoarea untului, iar pe cap poartă o pălărie albă de Panama. Sătenii, îmbrăcați de sărbătoare, stau pe bănci în fața caselor. Pe măsură ce trăsura se apropie, de o parte și de alta a uliței, ei se ridică în picioare. *Era salutul lor*, spune autorul. La rândul lui, bunicul ridică și coboară pălăria. *Era răspunsul lui la salut*. Copilul, care nu are mai mult de cinci-șase ani, privește înapoi la sătenii care se așază din nou. În minte îi rămâne, pentru restul vieții, valul acesta unduitor care străbate satul și-i însoțește pe cei doi în prima parte a călătoriei lor.

Ce vreau să spun? Că un astfel de om dădea lumii, acolo jos unde ea se naștea ca celulă socială și comunitate originară, o forță și o trăinicie a căror pierdere a făcut ca istoria noastră să intre în derivă. Din lumea aceea la mine au ajuns ultimele adieri. Totul s-a pierdut, apoi: un simț al ierarhiilor, respectul față de muncă, de proprietate și față de ceilalți oameni. Mai ales *respectul*, unul care făcea ca oamenii să-și păstreze unii pentru alții chipul uman.”

Gabriel Liiceanu, *Cele trei norme ale mamei – Prăjitura interzisă* (cap. XII), în vol. *Scrisori către fiul meu* (2008)

intarsie(s.f.) – tehnică de împodobire a mobilierului prin aplicarea ornamentelor din os, fildeș, sidef etc. sau din lemn de altă culoare; ornament realizat prin această tehnică.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Prezintă intenția emițătorului, ilustrând cu două exemple din textul **B**. **5 puncte**
2. Numește un registru al limbii identificat în textul **A**, notând două exemple relevante. **5 puncte**
3. Motivează marcarea cuvântului (a) *ctitori*, scris cu font italic, în textul **B**. **5 puncte**
4. Explică semnificația următoarei secvențe din textul **A**: „Profesa o admirație grandilocventă pentru orice om de vază, din politică sau din literatură, indiferent de origine, și mândria lui era de a dovedi în amintiri naive, pe care le publica din când în când, uzând de mari stăruințe, prin gazete, că familia sa avusese legături cu bărbații eminenți ai țării.” **5 puncte**
5. Argumentează-ți opinia, în 60 – 100 de cuvinte, despre rolul elementelor vestimentare în conturarea portretelor din textul **A** sau **B**. **5 puncte**

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte. Pentru **conținut** vei primi **25 de puncte**, iar pentru **redactare** vei primi **5 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

SUBIECTUL AL II-LEA (35 de puncte)

Redactează un text imaginar dialogat, de 150-200 de cuvinte, între Charles-Adolphe Vasilescu (textul **A**) și învățătorul din Cezieni (textul **B**), despre respect, așa cu reiese din secvența: „Mai ales *respectul*, unul care făcea ca oamenii să-și păstreze unii pentru alții chipul uman.”

Notă!

Pentru **conținut** vei primi **30 de puncte**, iar pentru **redactare** vei primi **5 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Textul care nu are cel puțin 150 de cuvinte nu va primi punctajul pentru redactare.

SUBIECTUL AL III-LEA (35 de puncte)

Redactează un eseu, de 600-900 de cuvinte, despre *viața de familie*, pornind de la cele două texte citate și valorificând experiența ta culturală (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie etc.).

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **30 de puncte**, iar pentru **redactare** vei primi **5 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseu are minimum 600 de cuvinte.